(باسى 1 - بەتتە)

ىشكەرلەي تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، بوگەتتىك تەجەمدەردى كۇش سالا شەشتى —— باستاماشىلدىقپەن تەكسەرۋ - زەرتتەۋدى بارىنشا ورىستەتىپ، نەگىزگى باسشىلار تيانشان الابىن دەرلىك ارالاپ، قۋمدى ٴشولدىڭ قويناۋىن، وزەن اڭعارلارىن، كولدەردى ىشكەرلەي ارالاپ، نىسانداردىڭ جۇمىس باسىنا، باقشا رايونداردىڭ كاسىپورىندارعا كىرىپ، شەكارا وتكەلدەرىنە، شەكاراعا، اۋىل - قالاشىقتارعا، قىستاقتارعا بارىپ، شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى داموۋىنا تۇساۋ بولىپ وتىرعان شەشۋشى سيپاتتى ماسەلەلەر مەن تەرەڭ قاتپارلى قايشىلىقتار جونىندە ماسەلەنى شەشۋ شارالارىن ٴبىر - بىرلەپ زەرتتەدى.

زەيىن - زەردەنى شوعىرلاندىرىپ قامال الىپ، كەلەلى ىستەردى بار كۇشپەن ىلگەرىلەتتى —— شينجياڭدى زاڭمەن باسقارۋدى جاپپاي ىلگەرىلەتتى، ەنەرگيا بايلىعى كومەسكى كۇشىن جىلدام جارىققا شىعاردى، سۋ بايلىعىن جوعارى ٴونىمدى ورنالاستىرۋ جانە ۇيلەسىمدى پايدالانۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتتى، جوعارى دەڭگەيدە سىرتقا ەسىك اشۋدى كەڭەيتتى... بىرەۋى ارقىلى ٴبارىن تۇزەتەتىن كەلەلى ماسەلەلەردى مىقتى يگەرىپ، ٴبىر قىدىرۋ اڭگىمە، اۋىس - كۇيىس، تالداۋ جاساۋ، زەرتتەۋ - تالقىلاۋ، كەڭەسۋ، سايكەستىرۋ قيمىلدارىن ورىستەتىپ، جالپى جاعدايعا ساياتىن كەلەلى ىستەردە تىڭ سەرپىلىسكە قول جەتكىزۋدى ىلگەرىلەتتى.

تەرەڭ ويلاساڭ، پايداسى باياندى بولادى، جاقسى جوسپارلاساڭ، ارەكەتىڭ ٴونىمدى بولادى.

ٴبىر قىدىرۋ ىقشام دا ٴتۇيىندى، ۇعىنىقتى داموۋ جەلىسى ايقىندالىپ، ٴبىر قىدىرۋ تىرەۋ تۇرعىزىپ ارقالىق ورناتۋ، نەگىزدى بەكەمدەپ تۇعىر ورناتۋ سىندى كەلەلى قىزمەتتەردىڭ بىرتە - بىرتە ىلگەرىلەتىلۋىمەن شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى داموۋ سۇلباسى بىرتىندەپ ايقىندالا ٴتۇستى.

داموۋ مەن حاۋىپسىزدىكتى اناعۇرلىم ويداعىداي ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، جوعارى دەڭگەيدەگى حاۋىپسىزدىك ارقىلى جوعارى ساپالى داموۋدى جەبەدى.

شينجياڭدى جاپپاي زاڭمەن باسقارۋدى اناعۇرلىم كورنەكتى ورىنعا قويىپ، زاڭمەن باسقارۋ ويى مەن زاڭمەن باسقارۋ ٴتاسىلىن قولدانىپ رەفورمانى تەرەڭدەتىپ، داموۋدى ىلگەرىلەتىپ، قايشىلىقتى شەشىپ، ورنىقتىلىقتى قورعاپ، حاۋىپ - قاتەرلەرگە توتەپ بەرىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ورنىقتىلىقتى قورعاۋدىڭ زاڭمەن باسقارىلۋىن، ۇدايىلانۋىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، قوعامدىق كەلەلى جاعدايدىڭ ٴۇرتىس ورنىقتى بولۋىن باتىل ساقتاپ، زاڭمەن باسقارۋ ارقىلى قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىق تاعانىن بەكەمدەدى.

داموۋ مەن ورنىقتىلىقتىڭ، داموۋ مەن حالىق تۇرمىسىنىڭ، داموۋ مەن جۇرت تىلەگىنىڭ تەعىز بايلانىسىن اناعۇرلىم تەرەڭ تانىپ، حالىق تۇرمىسىنا جاناسىپ، جوعارى ساپالى داموۋدى ىلگەرىلەتتى.

"8 ٴىرى كاسىپ سالاسى شوعىرىن" تىرەك ەتكەن وسىزاماندانعان كاسىپ سالاسى جۇيەسىن قۇرىپ، شينجياڭنىڭ ٴتۇيىندى بايلىعى مەن كاسىپ سالاسىنىڭ بۇكىل ەلدىڭ ەكونوميكالىق كەلەلى جاعدايىندا ماڭىزدى رول اتقارۋىن ىلگەرىلەتتى؛ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، توڭىرەكتەگى ەلدەرمەن، اسىرەسە، ورتا ازياداعى 5 ەلمەن اۋىس - كۇيىستى، سەلبەستىكتى تەرەڭدەتىپ، ەل ىشىندەگى باسقا دا ولكە، رايون، قالالارمەن، اسىرەسە، باتىس سولتۇستىكتەگى ولكە، رايوندارمەن كەڭەسۋدى، سايكەسۋدى كۇشەيتىپ، ىشكە، سىرتقا ەسىك اشۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتتى؛ ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ اناعۇرلىم باقىتتى دا تاماشا تۇرمىس وتكىزۋىن كوزدەپ، جۇمىستاندىرۋ، وقۋ - اعارتۋ، ەمدەۋ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ، تۇرعىن ٴۇي سياقتى حالىق تۇرمىسىنداعى ناقتى ىستەردى ويداعىداي ٴبىتىرىپ، حالىق تۇرمىسىنىڭ قۇت - بەرەسىن ۇزدىكسىز ارتتىردى.

نەگىز قالايتىن، ۇزاق بولاشاققا پايدالى قىزمەتتەردى اناعۇرلىم تىڭعىلىقتى تۇردە ويداعىداي ىستەپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىق نەگىزىن ۇزدىكسىز بەكەمدەدى.

سۋ ىستەرىنىڭ داموۋىن، سۋ حاۋىپسىزدىگىن بۇرىن بولماعان جوعارى دەڭگەيگە كوتەرىپ، سۋ بايلىعىن باسقارۋدىڭ ەگجەي - تەگجەيلىلەنۋىنە، عىلىميلانۋىنا قاراي بۇرىلىس جاساۋىن جۇيەلى جوبالادى، ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتتى؛ ٴار ۇلتتىڭ ىنتىماقتاسا كۇرەس جاسايتىن ورتاق يدەيالىق نەگىزىن بەكەمدەۋدى ارقاۋ ەتىپ، ۇلتتار ىنتىماعى كەلەلى جاعدايىن بەكەمدەپ، دامىتىپ، ٴدىننىڭ اقاۋسىز داموۋىن جەبەپ، شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، ەڭ جوعارى شەكتە جۇرت تىلەگىن توعىستىرىپ، كۇش - قۋات ۇيىستىردى؛ پارتيا قۇرىلىسى ارقىلى جەتەكشىلىك ەتۋدى كۇشەيتىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ نەگىزىن جاپپاي بەكەمدەپ، ٴار دارەجەلى باسشى كادرلاردىڭ يدەياسىن ازات ەتۋىن، شىنايى يگەرىپ، تىڭعىلىقتى ىستەۋىن ىلگەرىلەتىپ، جوعارى ساپالى داموۋدى ىلگەرىلەتۋدىڭ قابىلەت - دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتتى.

وي جەلىسى جاڭالانسا، ٴورىس كەڭەيەدى. شينجياڭ جوعارى ساپالى داموۋدا ەنەرگيا توپتاپ، كۇش جيىپ، نىق قادامىمەن الدا ٴجۇردى.

باتىلدىقپەن الدا ٴجۇردى، بار الاپ شىت جاڭا بەينەگە ەندى

ورنىقتىلىق جانە ىلگەرىلەۋ ——
داموۋ قارقىنى تەزدەپ، ومىرشەڭدىك كۇش قاۋلادى

بيىل جىل باسىنان بەرى ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدىڭ ورنىقتى بۇرىلىس كەزەڭىنە ىلەسە، ەكونوميكالىق داموۋدىڭ ومىرشەڭدىك كۇشى تاسقىنداپ، ورنىعىپ، قايتا جوعارىلاۋ جاعدايى كورنەكتىلەندى، بۇكىل ەلدىڭ جەر - جەرى ورايدى مىقتى يگەرىپ، ەكونوميكاعا كۇش سالىپ، داموۋدى جەبەپ، چاڭجياڭ وزەنىنىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىندە كەمەلەر جارىسا العا تارتتى.

بىلتىر ەكونوميكالىق داموۋدىڭ ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگەرىلەۋ سىندى تاماشا نەگىزىندە شينجياڭ جوعارى ساپالى داموۋدىڭ ۇدەمەلى جىلدامدىعىن ارتتىرۋدى جاپپاي ىلگەرىلەتتى: ەنەرگيا بايلىعىنىڭ كومەسكى كۇشى جەدەل جارىققا شىعارىلدى، كەلەلى نىساندار قۇرىلىسىنىڭ ساپاسى جوعارىلاپ، ٴونىمدىلىگى ارتتىرىلدى، بازاردىڭ ومىرشەڭدىك كۇشى ٴونىمدى قاۋلادى، ەسىك اشۋ تەبىنى كورنەكتى ارتتىرىلدى... ٴونىمدى اتقارىلعان ٴبىر قىدىرۋ شارالار ەكونوميكانى ٴۇرتىس ارتتىرۋ ٴۇشىن "ورنىقتىرۋ" نەگىزىن قالادى، "ىلگەرىلەتۋ" قوزعاۋشى كۇشىن ۇستەدى.

اۋتونوميالى رايوندىق ساناق مەكەمەسىنىڭ باستىعى شۇي جيانحۋي بۇكىل رايوننىڭ ٴبىرىنشى ماۋسىمداعى ەكونوميكالىق اينالىم جاعدايىن جاريالاعاندا مىنالاردى ٴبىلدىردى: "اۋتونوميالى رايوننىڭ ورنىقتىلىقتى ماڭداي الدى ورىنعا قويۋ، ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگەرىلەۋ جالپى ارناسىنا تاباندى بولىپ، جوعارى ساپالى داموۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتۋىنىڭ ارقاسىندا ەكونوميكالىق اينالىم تاماشا باستاما اشتى".

ەندىك باعىتتا قارايتىن بولساق، تۇتاس شينجياڭنىڭ زات يمپورت - ەكسپورتى جالپى سوماسىنىڭ، ادەتتەگى الەۋمەتتىك مەجە ەسەپ كىرىسىنىڭ ارتۋ قارقىنى بۇكىل ەلدە ٴبىرىنشى ورىندا تۇردى، تۇراقتى مۇلىككە قوسىلعان قارجى، كولەمنەن جوعارى ونەركاسىپتىڭ ارتقان قۇنى سياقتى كوپتەگەن كورسەتكىشتەردىڭ ارتۋ قارقىنى بۇكىل ەلدىڭ الدىڭعى قاتارىندا تۇردى.

بويلىق باعىتتا قارايتىن بولساق، ٴتۇرلى كورسەتكىشتەر ورنىقتى، اقاۋسىز ارتىپ، اۋەلى، قارىشتاۋدى جۇزەگە اسىرىپ، سىرتقى ساۋدانىڭ ارتۋ قارقىنى تاريحتاعى سول تۇستاعى ەڭ تاماشا دەڭگەيگە جەتىپ، قازىنالىق كىرىس ەكى ورىندى سانمەن ارتتى.

سالاعا ٴبولىپ قارايتىن بولساق، "ٴۇش تەگەرشىكتىڭ" قوزعاۋشى كۇشى تەبىندى بولىپ، قارجى قوسۋ ٴبىرشاما تەز ارتۋدى ساقتاۋدان سىرت، تۇتىنۋ بازارى ٴۇرتىس قايتا جاندانىپ، ەكسپورت مەجەدەن ارتىق ارتۋدى جۇزەگە اسىردى؛ ٴۇش كاسىپ سايكەسە كۇش سالىپ، اسىرەسە، كولەمنەن جوعارى ونەركاسىپتىڭ ارتقان قۇنى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.1% ارتىپ، ارتۋ قارقىنىمەن ەكونوميكالىق ارتۋعا پارمەندى تىرەك بولدى.

شينجياڭ ىشىنەن الىپ ايتقاندا، تۇتاس شينجياڭداعى 6 ايماق، وبلىس، قالادا كولەمنەن جوعارى ونەركاسىپ ەكى ورىندى سانمەن ارتۋدى جۇزەگە اسىردى، 7 ايماق، وبلىس، قالانىڭ سىرتقى ساۋدا يمپورت - ەكسپورتىندا ەسەلەپ ارتۋ جارىققا شىقتى، 14 ايماق، وبلىس، قالانىڭ قازىنالىق كىرىسى تۇگەلدەي وڭ ارتتى، مۇنىڭ ىشىندە 10ىنىڭ ارتۋ مولشەرى 10%تەن استى.

شينجياڭنىڭ ەكونوميكالىق داموۋداعى بەلسەندى فاكتورلارىنىڭ مولايۋى، اسىرەسە، ەنەرگيا بايلىعى، جاعراپيالىق وڭىرلىك ورىن سياقتى وزىندىك ابزالدىقتارىنىڭ ٴونىمدى ساۋلەلەندىرىلۋى ٴتۇيىندى سالالاردا ارتۋعا قۋاتتى قوزعاۋشى كۇش ازىرلەگەندىگىن كورۋ قيىن ەمەس.

تيانشان الابىندا ٴتۇيىندى كاسىپ سالالارى جەدەل قۇرىلىس جۇرگىزدى —— مۇناي - تابيعي گاز الاپتارى قاۋىرت جۇمىس جۇرگىزىپ، قورلاردى ارتتىرۋ، ٴونىمدى جوعارىلاتۋ، ونىمدىلىك قالىپتاستىرۋ كورنەكتىلەنىپ، كومىر تاسىمالداۋ ٴدالىزى تاۋلىك بويى تىنىم تاپپاي، شينجياڭنىڭ كومىرىن سىرتقا تاسىمالداۋ زور مولشەردە ارتىپ، كەن ونىمدەرىن اشۋدا جاڭا ىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتتى، داحوڭليۋتانداعى سيرەك كەزدەسەتىن مەتال كەنى، حوشاۋيۇن قورعاسىن، مىرىش كەنى سياقتىلار اشۋ قۇرىلىسىن تەزدەتتى، جاڭا ەنەرگيا، جاڭا ماتەريال كاسىپ سالاسى كوركەيىپ كەلە جاتىر، استىق - ماي، ماقتا، جەمىس - جيدەك، كوكونىس، مال ٴونىمدەرى سياقتى كاسىپ سالاسىنىڭ جاعدايى تاماشا بولىپ، "8 ٴىرى كاسىپ سالاسى شوعىرى" جوعارى ساپالى داموۋدىڭ ماڭىزدى قوزعالتقىشىنا اينالدى.

بايتاق دالادا كەلەلى نىساندار سان مەن ساپا جاعىنان بىردەي ارتتى —— تۇتاس رايونداعى ٴتۇيىندى نىسانداردىڭ سانى 2022 - جىلداعىدان 30ى كوبەيىپ، جالپى قوسىلعان قارجى 518 ميلليارد 400 ميلليون يۋان مولايدى. G680 تايكەشكەن - شاكۇرتى تاس جولى، شينجياڭ داشىشيا سۋ يگىلىگى تورابى، گانچۋانپۋ 750 كيلوۆولتتىق ەلەكتر جەتكىزۋ، كەرنەۋ وزگەرتۋ ينجەنەرياسى سياقتىلاردىڭ قۇرىلىسى ٴۇرتىس ىلگەرىلەتىلدى، اۋتونوميالى رايوننىڭ 400 ٴتۇيىندى نىسانىنا العاشقى ماۋسىمدا جالپى قوسىلعان قارجى بىلتىرعى سول تۇستاعىدان 11 ميلليارد 800 ميلليون يۋان ارتىپ، نىسان قۇرىلىسى جۇمىس باسى شينجياڭنىڭ ەڭ دابىرالى جەرىنە اينالدى.

شەكارا وتكەلدەرىندە ساۋدا زات اينالىم قاتىناسى قايشىلاستى —— جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ سانى مەن ساپاسى بىردەي كوتەرىلىپ، تەمىر جول كوشى ازيا - ەۋروپاعا زىمىرادى، شينجياڭنىڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى جەلىسى بويىنداعى ەلدەرمەن، اسىرەسە، ورتا ازياداعى 5 ەلمەن ساۋدا بارىس - كەلىسى ەرەكشە جاندانىپ، سىرتقى ساۋدا يمپورت - ەكسپورت تەبىندى ارتىپ، العاشى ماۋسىمداعى ەكونوميكالىق داموۋدىڭ ەڭ ۇلكەن جارقىن تۇيىنىنە اينالدى.

…

ٴبىرىنشى ماۋسىمداعى تاماشا ناتيجە كەيىنگى داموۋعا بەرىك نەگىز قالادى. 4 - ايدان بەرى شينجياڭنىڭ قۇرىلىس جۇرگىزۋى، داموۋ قاربالاس مەزگىلگە ٴوتتى، ٴار سالا قولايلى ساتتەن پايدالانىپ العا ىلگەرىلەي وتىرىپ ٴتۇيىندى قىزمەتتەردى ىلگەرىلەتىپ، داموۋ قوزعاۋشى كۇشى تيانشان الابىندا تاسقىندادى.

الدىڭعى 4 ايداعى ناتيجە ٴتىزىمى شينجياڭ داموۋىنىڭ تاماشا جاعدايىنا جاڭا انىقتاما جازدى:

شينجياڭ ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى ەنگىزۋ نىسانىنان 2784ىن تياناقتاندىردى، اتقاردى، بۇل بىلتىرعى سول تۇستاعىدان 417 نىسان مولايدى، رايون سىرتىنان ەنگىزگەن قارجىدان 219 ميلليارد 410 ميلليون يۋان تياناقتانىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 89.32% ارتتى؛

تەمىر جول قوس شەكارا وتكەلىنەن 4617 جۇڭگو - ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويەزى قاتىناپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 14.2% ارتىپ، تاريحتاعى تىڭ دەڭگەيدى جاراتتى. تۇتاس رايونداعى شەكارا وتكەلدەرىنىڭ ورتا ازياداعى 5 ەلمەن بولعان يمپورت - ەكسپورت قۇنى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 46% ارتتى.

شينجياڭنىڭ ساياحاتتاعى ماڭىزدى نىسانالى جەرى رەتىندە، قاشقاردىڭ قابىلداعان ەل ٴىشى ساياحاتشىلارى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 74.23% مولايدى، ەل ٴىشى ساياحات كىرىسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 109.2% ارتتى. تۇتاس رايوننان الىپ قاراعاندا، ساياحات كاسىبىنىڭ جەدەل جاندانۋىنان، داموۋىنان ٴۇمىت كۇتۋگە بولادى.

تيىمدىلىك جاساۋ جانە كوڭىلدەگىدەي بولۋ ——
حالىق تۇرمىسىن الدىمەن ويلاستىرىپ،
قۇت - بەرەسى بىرگە ٴبولىستى

حالقىنىڭ باقىتتى، امان - ەسەن بولۋى جوعارى ساپالى داموۋدى ىلگەرىلەتۋدىڭ ەڭ سوڭعى ماقساتى. باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭ جونىندەگى ىقىلاستى تاپسىرماسى مىناداي: داموۋ جەتىستىكتەرىمەن حالىق تۇرمىسىنا تيىمدىلىك جاساۋدى، جۇرت تىلەگىن ۇيىستىرۋدى ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

ٴار ۇلت بۇقاراسىن اناعۇرلىم باقىتتى، تاماشا تۇرمىسقا كەنەلتۋ —— شينجياڭنىڭ جاڭا داۋىرداعى جاڭا جورىقتا جوعارى ساپالى داموۋدى ىلگەرىلەتۋىنىڭ شىعار ٴتۇيىنى جانە تابان تىرەر تيانىعى.

ٴبىرىنشى ماۋسىمدا شينجياڭنىڭ حالىق تۇرمىسى سالاسىنداعى شىعىسى 101 ميلليارد 390 ميلليون يۋان بولىپ، ادەتتەگى الەۋمەتتىك مەجە ەسەپ شىعىسىنىڭ 75.4%ىن ۇستادى. بۇل شينجياڭنىڭ قازىنالىق شىعىستىڭ 70%تەن استامىن حالىق تۇرمىسىنا جۇمساۋعا تاباندى بولۋداي ايبىندى ۋادەسى —— تۇتاس رايوندا جوعارىدان تومەنگە دەيىن حالىقتى وزەك ەتۋگە تاباندى بولىپ، جۇمىستاندىرۋدى، شارۋاشىلىق قۇرۋدى كوپ ارنامەن جەبەپ، وقۋ - اعارتۋدىڭ جوعارى ساپالى داموۋىن ىلگەرىلەتىپ، ەمدەۋ - دەنساۋلىق ساقتاۋ جانە قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ قۋاتىن جوعارىلاتىپ، بۇقارانىڭ كىرىس دەڭگەيىن الۋان شارالارمەن جوعارىلاتىپ، قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ ٴوندىرىس - تۇرمىس شارت - جاعدايىن ۇزدىكسىز جاقسارتتى.

2 - ايدا اۋتونوميالى رايوندىق ۇكىمەت 2023 - جىلعى حالىق تۇرمىسىنا قاتىستى 10 ناقتى ٴىستى جاريالادى، بۇل قامتاماسىزدىق سيپاتتى تۇرعىن ٴۇي قۇرىلىسى، "قارتتار مەن بالالار"، جۇمىستاندىرۋ جاعىنان كومەكتەسۋ، اۋىل - قىستاق قۇرىلىسى، اتموسفەرانىڭ لاستانۋىنان ساقتانۋ جانە ونى وڭاۋ سياقتىلاردى قامتىدى، بارلىعى ٴار ۇلت بۇقاراسى ەڭ كوڭىل ٴبولىپ، ٴمان بەرىپ وتىرعان، ٴتول مۇددەگە ساياتىن ٴىس جۇزىندىك ماسەلەلەر بولىپ تابىلادى.

شينجياڭ داموۋ بارىسىندا حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋگە جانە جاقسارتۋعا تاباندى بولىپ، "شۇعىل، قيىن، ۋايىمداعان، ٴزارۋ" ماسەلەلەردى ۇزدىكسىز شەشۋ بارىسىندا ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمى ساپاسىنىڭ اناعۇرلىم جەتكىلىكتى بولۋىنا، باقىت سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم باياندى بولۋىنا، حاۋىپسىزدىك سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم قامتاماسىز ەتىلۋىنە مۇمكىندىك جاسادى.

جۇمىستاندىرۋ، وقۋ - اعارتۋ، ەمدەۋ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ، قارتتاردى كۇتىمدەۋ، بالاباقشا، تۇرعىن ٴۇي سياقتى حالىق تۇرمىسى ناقتى ىستەرىن ويداعىداي ٴبىتىرىپ، حالىق تۇرمىسىنداعى ولقىلىقتاردى ۇزدىكسىز تولىقتىردى.

تۇتاس رايون جۇمىستاندىرۋدى الدىمەن ويلاستىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋعا تاباندى بولىپ، جۇمىستاندىرۋ اياسىن كوپ ارنامەن كەڭەيتتى، ٴبىرىنشى ماۋسىمدا قالا - قالاشىقتاردا تىڭنان جۇمىستانعاندار سايكەس مەزگىلدەگىدەن 25.73% ارتتى.

جۇمىستاندىرۋدىڭ ٴتۇيىنى —— ەكونوميكانى ورنىقتىرۋ، ەكونوميكا ورنىقتى بولعاندا عانا، جۇمىستاندىرۋ ورنىقتى بولادى. تۇتاس رايوننىڭ ەكونوميكالىق ارتۋ كومەسكى كۇشىنىڭ قاۋلاۋىنا، ەرەكشە كاسىپ سالاسىنىڭ جەدەل داموۋىنا ىلەسە، اناعۇرلىم كوپ ادامداردى اناعۇرلىم ومىرشەڭدىك كۇشكە يە ەكونوميكالىق اينالىمعا ات سالىسۋعا جەتەكتەپ، داموۋدىڭ اناعۇرلىم كوپ ناقتى تيىمدىلىكتەرىنەن يگىلىكتەندىرەدى.

تۇتاس رايون 182 ميلليون يۋان شىعارىپ، 5 قالانىڭ تىڭنان 11 ۇكىمەتتىك بالاباقشا سالۋىن قولداپ، ۇكىمەتتىك بالاباقشاعا قابىلداناتىن تىڭنان ارتاتىن بالا سانى، كەمىندە، 4000نان از بولمايدى؛ مەملەكەت جانە اۋتونوميالى رايون دارەجەلى وڭىرلىك ەمدەۋ ورتالىعى، اۋدان دارەجەلى شيپاحانا قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتەدى، اسىرەسە، نەگىزگى ساتى ەمدەۋ - دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەت وتەۋى قابىلەتىن جوعارىلاتۋدى اناعۇرلىم ماڭىزدى ورىنعا قويادى؛ قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋدىڭ نەگىزگى ساتىعا كەڭەيۋىن ٴۇرتىس ىلگەرىلەتەدى... تۇتاس رايوننىڭ قارجىسى ۇزدىكسىز حالىق تۇرمىسىنا شوعىرلانادى، بايلىق نەگىزگى ساتىعا اناعۇرلىم كوپ بەيىمدەلەدى. حالىق تۇرمىسىن تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەۋدى ۇزدىكسىز ساقتايدى.

حالىق تۇرمىسىنىڭ قۇت - بەرەسىن ارتتىرۋدا، بىرگە بايۋدى ىلگەرىلەتۋدە ەڭ جاپالى، ەڭ اۋىر مىندەت اۋىل - قىستاقتا. شينجياڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جەتىستىكتەرىن ۇزدىكسىز بەكەمدەپ، كەڭەيتىپ، ٴار ۇلت شارۋالارىنىڭ كىرىس دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، اۋىل - قىستاقتى جاپپاي گۇلدەندىرۋدى ىلگەرىلەتتى.

وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق، وبلىسىن ٴتۇيىن ەتۋگە تاباندى بولىپ، قايتا كەدەيلەنۋدەن ساقتانۋدى باقىلاۋ - سارالاۋ جانە كومەكتەسۋ - سۇيەمەلدەۋ مەحانيزمىن ۇزدىكسىز كەمەلدەندىرىپ، كومەكتەسۋ - سۇيەمەلدەۋ ساياساتىنىڭ ۇلاسپالىلىعىن، ٴونىمدىلىگىن ساقتادى؛

اۋىل - قىستاقتاعى ەڭبەككۇشتەردىڭ جاقىن ماڭدا، ٴوز جەرىندە جۇمىستانۋىن ىلگەرىلەتىپ، قىستاق قۇرعان زاۋودتاردا، باقشا رايونىنداعى كاسىپورىنداردا جۇمىس ىستەيتىن اۋىل - قىستاقتان كەلگەن جۇمىستانۋشىلاردىڭ ەڭبەكاقى دەڭگەيىن جوعارىلاتۋدى ىلگەرىلەتتى؛

شارۋالاردىڭ جۇمىس ىستەپ، كىرىس ارتتىرۋ ارناسىن كەڭەيتىپ، ەڭبەكاقى سيپاتتى كىرىستىڭ ارا سالماعىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، ٴبىرىنشى ماۋسىمدا سىرتقا شىعىپ جۇمىس ىستەگەن اۋىل - قىستاق ەڭبەككۇشتەرى ٴبىر ميلليون 135 مىڭ ادام (رەت) بولىپ، 13.8% ارتتى...

شارۋالاردىڭ كىرىستى ارتتىرۋىن جەبەۋدە كاسىپ سالاسى ارقىلى جەتەكشىلىك ەتۋ —— ەڭ ۇتىمدى تۇتقا.

جەر - جەر استىق، ماي، ماقتا جانە توقىماشىلىق، كيىم - كەشەك، جاسىل جەمىس - جيدەك، كوكونىس، ساپالى مال شارۋاشىلىعى ٴونىمدەرى سياقتى كاسىپ سالالارىن شوعىرلى دامىتۋدى ارقاۋ ەتىپ، اۋىل - قىستاقتىڭ ەرەكشەلىككە يە كاسىپ سالالارىن جەدەل دامىتىپ، زورايتىپ، شارۋالاردىڭ كاسىپ سالاسى تىزبەگىنە، قۇن تىزبەگىنە اناعۇرلىم كوپ ات سالىسۋىن، كاسىپ سالاسى ارتقان قۇن تابىسىنان اناعۇرلىم كوپ يگىلىكتەنۋىن ىلگەرىلەتتى.

حالىق تۇرمىسى —— ەڭ ۇلكەن ساياسي، حالىق تىلەگى —— ەڭ ۇلكەن سەنىم. قازىرگى شينجياڭدا بارشا جۇرت شات - شادىمان، كوڭىلدەرى جايلى، تىلەكتەرى توعىسقان، سەنىمدەرى سەرپىلىپ، رۋحاني جاقتان جەلپىنگەن، ٴار ۇلت حالقى قول ۇستاسا اناعۇرلىم تاماشا بولاشاققا قادام تاستادى.

ۇيىسۋ جانە تىلەك ——
ىنتىماقتى، جاراسىمدى بولىپ، بىرگە كۇرەس جۇرگىزدى

جۇرت تىلەگى توعىسسا، ىستەرىمىز كوركەيەدى؛ جۇرت تىلەگى توعىسپاسا، ىستەرىمىزدىڭ كەتەۋى كەتەدى.

جاڭا داۋىرداعى جاڭا جورىقتا كورىكتى شينجياڭ قۇرۋ بەكەم ىنتىماقتاسىپ العا ىلگەرىلەۋدەن ايىرىلا المايدى، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ىنتىماقتاسىپ كۇرەس جۇرگىزەتىن ورتاق يدەيالىق نەگىزىن بەكەمدەپ، نىعايتىپ، حالىق تىلەگىن بارىنشا توعىستىرىپ، كۇش - قۋاتتى توپتاۋ كەرەك.

ۇلتتار ىنتىماعى —— شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقىنىڭ جانى. جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۋ —— شينجياڭ قىزمەتىن جاقسى ىستەۋدەگى ەڭ نەگىزدىك، ەڭ ۇزاق ۋاقىتتىق ماسەلە.

باس شۋجي شينجياڭدى كوزدەن كەشىرگەندە، تۇرپانداعى قىستاق تۇرعىندارىنا: "ٴبىز اناردىڭ دانىندەي" دەي بەرگەندە، كوپشىلىكتىڭ بىركەلكى اشىق ۇنمەن: "تىعىز ۇيىسامىز" دەپ جاۋاپ قاتقان اسەرلى كورىنىسى الىگە دەيىن ەسىمىزدە، ول شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقىنىڭ ۇلتتار ىنتىماعىن شەكسىز قاستەرلەگەندىگىن، ٴوز باستارىنان ۇلتتار ىنتىماعىن امالياتتا ايگىلەگەندىگىن تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىكپەن ٴبىلدىرۋى ەدى.

جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۋدى نەگىزگى جەلى ەتۋگە تاباندى بولىپ، شينجياڭ ۇلتتار ىنتىماعىن ٴتىپتى دە تەرەڭ دەڭگەيدە يگەرىپ، ٴتىپتى دە ەگجەي - تەگجەيلى قىزمەت ارقىلى ۇلتتار ىنتىماعىن ىلگەرىلەتتى. زەرتتەۋدى، ٴتۇسىندىرۋدى جانە ۇگىتتەۋدى، تاربيەلەۋدى كۇشەيتىپ، ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ تۇعىرىندا، دانەكەرىندە جاڭالىق اشىپ، ۇلتتاردىڭ كىرىكپەلى قوعامدىق قۇرىلىمى مەن الەۋمەتتىك اۋماق ورتاسىن قۇرىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ كەڭىستىك، مادەنيەت، ەكونوميكا، قوعام، پسيحيكا سياقتى جاقتاردان جان - جاقتى كىرىگۋىن بىرتىندەپ جۇزەگە اسىرۋىن ىلگەرىلەتىپ، ٴبىرىن - ٴبىرى سۇيەنىش ەتەتىن، تاعدىرلاس ٴبىر ۇيلى جاندارعا اينالدى.

تيانشان الابىندا ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ گۇلى ۇنەمى قۇلپىرىپ تۇرادى. شينجياڭ "ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" جانە ۇلتتار ىنتىماعى بىرلەسكەن دوستىق قيمىلىن ساپالاندىرىپ جانە كەمەلدەندىرىپ، جەرگىلىكتى ورىندار بيڭتۋانمەن، وڭتۇستىك شينجياڭ سولتۇستىك شينجياڭمەن، كادرلار مەن بۇقارا كوپ فورمامەن بارىس - كەلىس جاسادى، ىقپالداستى، جەر - جەر شينجياڭعا كومەكتەسەتىن ولكە، قالالارمەن اۋىس - كۇيىستى تەرەڭدەتىپ، باي مازمۇندى بىرگە قۇرۋ قيمىلدارىن ورىستەتتى، ٴار ۇلت بۇقاراسى بىرگە تۇرىپ، بىرگە ۇيرەنىپ، بىرگە ىستەپ، بىرگە شاتتانىپ، جۇڭحۋا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىندا شاتتىققا شومدى.

ٴدىن قىزمەتى قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىق جالپى جاعدايىنا سايادى. شينجياڭ "ٴۇش قوسىن" قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، "جەتەكشىلىك" قابىلەتىن جوعارىلاتۋعا ۇزدىكسىز كۇش سالدى، اسىرەسە، ٴدىن ىستەرىن زاڭ بويىنشا باسقارۋعا اناعۇرلىم ٴمان بەرىپ، ٴدىن ىستەرىن باسقارۋدىڭ زاڭمەن باسقارىلۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتۋ بارىسىندا ٴدىننىڭ ۇيلەسىمدى، قوعامنىڭ جاراسىمدى، ۇلتتاردىڭ تاتۋ بولۋىن ۇزدىكسىز جەبەدى.

مادەنيەتتى شىنايى مويىنداۋ —— ەڭ تەرەڭ قاباتتاعى شىنايى مويىنداۋ. پارتيا ورتالىق كوميتەتى بولاشاقتى كوزدەپ، شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ ستراتەگيالىق ورنالاستىرۋىن جاسادى، "اتاپ ايتقاندا، ساياسي جاقتان شىنايى مويىنداۋ، حالىق تىلەگىنىڭ قالاۋ - قالاماۋ ماسەلەسىن تۇبىرىنەن، شىنايى شەشۋ".

شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدىڭ وزەگى —— "نارلەندىرۋدە"، اتاپ ايتقاندا، "ٴۇن - ٴتۇنسىز نارلەندىرۋ"، ٴار ۇلت بۇقاراسىن "كوندەلىكتى تۇرمىستا قولدانعانىمەن سەزىنە بەرمەيتىن دەڭگەيدە نارلەندىرۋگە" مۇمكىندىك جاساۋ. تۇتاس رايون شىنايى مويىنداۋدى كۇشەيتۋدى نىسانا ەتۋگە تاباندى بولىپ، شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ قىزمەتىن ناقتى، جاندى، ٴونىمدى تۇردە ويداعىداي ىستەدى. جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىن كوپ تۇرعىدا، جان - جاقتى زور كۇشپەن اسقاقتاتىپ، مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ٴتىل - جازۋ تاربيەسى مەن ونى جالپىلاستىرۋدى، قولدانۋدى جاپپاي ىلگەرىلەتىپ، مادەنيەت ىستەرى مەن مادەنيەت كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرىپ، دامىتىپ، جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ سىڭىرلى بۇلاق تامشىلارىمەن ٴار ۇلت حالقىنىڭ جان الەمىن نارلەندىردى.

بيىل جىل باسىنان بەرى تاريحي تاقىرىپتاعى ٴبي تەاترى «جاڭ چيان»، كولەمدى مۋزىكا، ٴبي، ولەڭ، سۋرەت قويىلىمى «جەلەڭدەگى اش —— شينجياڭ جاقسى جەر» سياقتى ٴبىر توپ تاڭداۋلى ساحنالىق كوركەمونەر تۋىندىلارى تۇتاس شينجياڭدا قىزعىن قارسى الىنۋمەن بىرگە، بۇكىل ەلدە ٴجيى ارالاپ قويىلدى.

بۇل قازىرگى تۇتاس شينجياڭنىڭ ادەبيەت - كوركەمونەر جاسامپازدىعى سانىنىڭ جەدەل ارتۋ اۋقىمىمەن سايكەس كەلەدى. ادامدار ٴبىر - بىرلەگەن ادەبيەت - كوركەمونەر تۋىندىلارىنان جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ باۋىراعىشتىعىن سەزىنىپ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ تاريحىن ٴتۇسىنىپ، جۇڭگو پەيىلىن، جۇڭحۋا رۋحىن ۇزدىكسىز بەكەمدەدى. جەر - جەر تاريحي مادەنيەت بايلىعىنىڭ قۇنىن تەرەڭدەي اشىپ، مادەنيەت قىزمەتى تاسىلىندە جاڭالىق اشىپ، جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىنە تامىر تارتقان، شينجياڭنىڭ وڭىرلىك ەرەكشەلىگىن ايگىلەيتىن ٴتىپتى دە كوپ تۋىندىلاردى، بەلگىلەردى، وبرازداردى جۇرتتىڭ نازارىنا ٴىلىندىرىپ، مادەنيەت ارقىلى شينجياڭدى نارلەندىرۋدىڭ "فورماسى" كۇن سايىن ناقتىلانىپ، "اسەرى" اناعۇرلىم تەرەڭدەپ، "ٴونىمدىلىگى" ۇزدىكسىز ايگىلەندى.

جەل وڭىنان تۇرىپ، السقا جورىق باستالدى. باس شۋجيدىڭ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ قامقورلىعى مەن ىقىلاستى تاپسىرماسىن ەستە بەرىك ساقتاپ، ٴار ۇلت حالقىنىڭ ٴۇمىتى مەن تىلەگىن ارقالاعان شينجياڭ جوعارى ساپالى داموۋدىڭ ماڭداي الدى مىندەتىن كوزدەپ، زەيىن - زەردەنى، كۇش - قۋاتتى ۇيىستىرىپ، ارىسىندى قادامىمەن العا تارتا بەرەدى!